

AIZVIEN vēl nenorimst strīdini un apsūdzības par **Līvānu māju** dārgumu un iekārtojuma kvalitāti. To būvniecība gan dažādojas, taču satraukumu nerūkst. Tā 1986. un 1987. gadā aizkavējās **māju** pamatu izbūve, nevienai līvānietei tie nebija gatavi noteiktajos termiņos, un tieši tāpēc pērn gada maijā kombinātā iekrājās 120 ēkas. Kur tās likt? Protams, tās samontēja uz celtniecības normām neatbilstošiem pamatiem. Tā kā apvienībai «Lauku celtnieki» trūkst spēku, samontēto, bet apdzīvotai nenodoto ēku skaits palielinās (1987. gadā — 41, 1985. — 242, bet pērn — ap 500 **māju**). Tāpēc mūsu līvānietis stāv dīka, reizēm pat gadu un ilgāk, kaut pašu ēku celšana saražojam 4 stundās, samontējam — astoņās, bet apdarei nepieciešams aptuveni mēnesis. Pat nespeciālistam skaidrs, ka tāi laikā

jiem: viss, kas mēģinās māju vai ap to, nav tajā iebūvēts. Kombināts nekā lieta nesūta.

Bet, tā kā pēdējā laikā ir orientācija uz cielo kurināmo, izraisījusies vēl viena problēma — mums nav atbilstošu katlu ar ilgstošu degšanas režīmu.

Jau gadus trīs, ņemot tālāk iedzīvotāju sūdzības, cenšamies Latvijas Kolhozu projektēšanas institūtam pierādīt, ka **māju** dūmeņi ir par tiem. Tiem jābūt vismaz 50 centimetru virs jumta kores. Mūsu senči, būvēdami skurstenus, taču lieki netērēja kļūdes. Bet, lūk, viena no beidzamajām Latvijas Kolhozu projektēšanas institūta vēstulēm par dūmeņiem mājām SM un SMF: «Ja atsevišķas **mājas** novieto sliktos ģeogrāfiskos apstākļos un periodiski apdzīst katli, tad paredzētais variants dūmeņu pagarināšanai līdz jumta korei. Pagarina pēc albuma 2.2. 61. lapa

uzbrīst un atīmējās, to vadītājiem **Līvānu māju** īkstenis ir vienaldzīgs, lai gan dažā labā to kopēja vērtība ir vairāki simti tūkstošu rubļu. **Līvānu** kombināts ēku konstrukcijām devis divu gadu garantiju, taču jau 1985. gadā **Līvānu** EMBK speciālajā pārvietojamajā mehanizētājā kolonnā tika izveidoti 12 cilvēku liela brigāde — tai jāremontē līvānietis, ja par to kvalitāti izteiktas pretenzijas neatkarīgi no eksploatācijas ilguma. Remontu izmaksas sadalīja starp kombinātu un saimniecību, bet cik ilgi pēc garantijas termiņa beigšanās kombinātam vēl vajadzēs rūpēties par ēkām? Vai šo darbu nevarētu veikt rajonu remonta un

ēkas bojātais materiāls tiek uzņemti vai nozagti. Domāju, ka Daugavpils SCO pieredzes ieviešana visā republikā situāciju noteikti uzlabotu. Daugavpilī **Līvānu māju** pamatus gatavo no saliekamā keramzībetona paneļiem.

Runā un raksta, ka līvānietim esot auksta grīda, pirmajā stāvā cilājoties tās segums. Taisnība. Tas tāpēc, ka mājai nefidzēti pamati vai arī tie nepareizi savienoti ar āršienām. Atrodas pat tādi celtniecības «speciālisti», kas sienu paneļus iebetonē bez antiseptēšanas. Domāju, ka āršienas un pamatu sasaisti uzlabotos, ja izveidotu divdaļīgu antiseptētu koka vadotni.

Mitruma un temperatūras svārstību ietekmē kādiem 90 procentiem **māju** āršienas «elpo» — izceļas gan uz iekšu, gan ārā, plaisā. Kopš 1986. gada plātnēs iezāģē kompensācijas lūves. Dienzēl arī tas sienas nepasargā no plaisāšanas. Līdz šim plaisas nav radušās tikai trijās ēkās — divas no tām 1983. gadā uzceltas Krāslavas rajona kolhozā «Iskra», viena atrodama Rīgā, Tautas saimniecības sasniegumu izstādē.

So **māju** āršienas no iekšpuses ir noklātas ar polietilēna plēvi un apsistas ar sauso apmetumu, tāpēc nodrošināta vienmērīga mitruma režīms, uzlabojusies siltuma un skaņas izolācija, paneļu savienojumu vietās mazinājies caurpūte un telpās kļuvusi mazāka formaldehīda koncentrācija. Novērsta āršienas cikliska locīšanās. Minētais eksperiments tūlīt būtu pielāgojams sērijveida ražošanai.

Mūsu **mājas** esot aukstas, tālāk nepārtraukti jakurino. Viens no aukstuma iemesliem — spraugas paneļu savienojumu vietās. Eksploatacijās gaitā tās regulāri jānoņem un paneļi jāpievelk. Iedzīvotāji piekritis, ka visaukstākais ir līvānietes otrās stāvs, — celtnieki nāma pažobēles un bēniņus nav nopakojuši atbilstoši projektam. It bieži, remontējot **mājas**, iādos mezgļos papildus nākas ielikt pat līdz 1 m³ minerālvates, tālāk viens derīgs padoms tehniskajiem uzraugiem un saimniecību vadītā-

rasējām, kas paredzēts mājām SM un SMF. **Mājas** cenā dūmeņu pagarinājums nav paredzēts. Papildu darbus apmaksā pasūtītājs. Jāpiebilst gan, ka noteikt — būs vai nebūs vilkme un kādos vējos, var tikai tad, kad ēka jau apdzīvota. Ja vilkme ir slihta, dūmeņi ātri piekvēpst un kļūst bīstami eksploatēt katlu. Pēc liesmas nodzišanas kurtuvē turpina plūst iekšā degviela un iespējama tās eksplozija. Tāpēc objektu noteikti pēc laika jāpārbauda celtniekiem. Lai nenokļūtu nepatīkšanās, visas **mājas** ciematos orientē vienādi — pret valdošajiem vējiem, neievērojot pat arhitektoniskās prasības ciemata izveidē.

Līvānu mājas vispirmais ienaidnieks ir ūdens, kas bieži nokļūst uz logu ailēm. Ūdens drenāžas urbūmu zonā iekļūst koksne, un logu apakšējā daļa satrun. Skārda palodžu iestrādātana logu blokā prasa precīzu darbu. Rūpnicā lāds tas arī bija, bet, pārvadājot un montējot paneļus, palodzes deformējas un ūdenim ir brīvs ceļš. Minerālvate piemirkst un zaudē siltumizolācijas spējas. Turklāt drenāžu cauruma šauruma (10 mm) dēļ daļa logu spēcīgās lietussgāzēs neiztur ūdeni. Tas nokļūst uz āršienas iekšējo skaidu plātnēm, un atsevišķos gadījumos tiek bojāta grīda un pirmā stāva pārseguma paneļi. No 1985. gada kombināts šīs kļūdas ir izlabojis, bet ko ieteikt iedzīvotājiem, kuru **mājas** celtas agrāk! Vispirms — iezāģējot drenāžu, atvērt urbumus un ierīkot papildu drenāžas renes 5 līdz 7 cm attālumā no logu kārbu stūriem. Pēc tam visas drenāžas renes jānokrāso (arī kārbu apakšējie stūri), bet skārda palodžu ielaiduma vieta kārbu apakšdaļā jāaizkrāso ar biezu krāsu vai jāaizlepē.

Pēdējos gados **mājas** apmūrē ar apdāres kļūdejiem, bet kombināts nesāņem vajadzīgo daudzumu plakamā šifera fasādes apšūšanai, tāpēc apmūrēto **māju** ārējos paneļus aizsargā ar polietilēna plēvi. Taču jo bieži tā tiek sabojāta līdzīgi skārda palodzēm. Rezultātā paneļu ārējā skaidu plātne samirkst,

celtniecības organizācijas? Nav taču aiz kalniem tas laiks, kad simtos mājujos sabojāties iekšējie ūdensvadi, caurules, krāni, ventīļi, katli un boileri.

Protams, var vainot (un vainos. — Red.) kombinātu, ka tas ražo nekvalitatīvus namus, taču ēku labums nav atkarīgs tikai no celtniekiem. Tā, lai uzlabotu darba «ritmiskumu» un «kvalitāti», specializētajai PMK 1987. gadā tika uzdots lāds **māju** nodošanas plāns: pirmajā ceturksnī — 48, otrajā — 178, trešajā — 223, bet ceturtajā — 347 ēkas, taču nevar cerēt, ka kombināts spēj plānu mainīt. Nevar. Valsts plāna komiteja linoteju un lajansa izstrādājumu iedaļa tikai nododamajām ēkām, bet Latvijas Valsts Agropriecības komiteja 1988. gadam kombinātam pasūtīja 800 **mājas**, kaut gan plānots saražot 1300.

Pirmajos **Līvānu māju** ražošanas gados EMBK iedalīja importēta tapetes, tagad tās nevarējām «sagrabināt» pat Slavutičā celtajām. Kādreiz fasādes šiferniem bija apdāres materiāli, tagad trūkst kā materiālu, tā šifera. **Mājas**, kuras pārdodam ārpus valsts plāna sadales, nekomplektējam ar apdāres materiāliem un sanitārtehniku. Kam vajadzīgas «plikas» ēkas?

Tagad, šķiet, rasts problēmu risinājums — tiks nodibināts frests, kurā apvienos esošos un bijušos kombināta dienestus pēc principa — ražotāji un celtnieki tālāk no ministrijas. Būs pamati un izvejamie materiāli.

Mājas cena? To varētu samazināt, ja apmērām pusi kokmateriālu nevajadzētu pirkt no rajonu SCO par 76 rubļiem kubikmetrā neatkarīgi no šķiras (kokmateriālu vidējā cena, ko piegādā MR5, — 40 rubļu), ja izmantotu pašražoto skaidu plātni, nevis to pārdotu, lai pirktu dārgāku Bolderāja.

1989. gadā kombinātā sāks darboties produkcijas valsts pieņemšana. ➤

K. Grigors,
Līvānu EMBK galvenā inženiera vietnieks

O. LUSA FOTO

PIEZĪMES UZ LĪVĀNU MĀJAS SIENĀM